

Årsberetning for Dansk Kunstherråd maj 2024 – maj 2025

Videreudvikling af statistikken *Kunstnere i Danmark*. Nyt dataprojekt om kunstneres rettighedsmidler. Og styrket samarbejde om bæredygtige arbejdsliv for kunstnere.

Det er nogle af fokuspunkterne i Dansk Kunstherråds kulturpolitiske arbejde i den forgangne periode, hvor bestyrelsen også har gennemført en reorganisering af organisationens sekretariat.

Kunstnerstatistik: Nye data og kvalitetssikring

I 2024-25 har Dansk Kunstherråd udviklet og udvidet sit samarbejde med Danmarks Statistik og Kunstherrådets medlemsorganisationer om statistikken *Kunstnere i Danmark*.

Dansk Kunstherråd har løbende deltaget i dialogmøder med repræsentanter fra Kunstherrådets medlemsorganisationer og fagmedarbejdere i Danmarks Statistik, hvor kunstnerstatistikens datakilder og brugen af disse er blevet drøftet og kvalitetssikret.

Målet har været i fællesskab at skabe så retvisende et datagrundlag som muligt og finde løsninger på de statistiske udfordringer, der er i at kortlægge kunstneres forskelligartede arbejdsliv på tværs af kunstområderne.

I perioden er den offentligt tilgængelige kunstnerstatistik hos Danmarks Statistik videreudviklet og udvidet med følgende tabeller:

Juni 2024:

- Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og uddannelsesniveau
- Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og uddannelsesniveau og køn
- Kunstneres familietyper

December 2024:

- Kunstnere i Danmark fordelt på kunstområde og væsentligste indkomstkilder
- Kunstneres indkomst fordelt på indkomstgrundlag
- Kunstneres indkomst fordelt på kunstområde og køn

Dansk Kunstherråd kommunikerer løbende på sin hjemmeside om alle opdateringer og nye data i kunstnerstatistikken. P.t. bygger statistikken, der udkom første gang i december 2023, på datatræk fra ca. 25.000 professionelle kunstnere og spænder over alle kunstområder. Statistikken er den første af sin art i Norden.

På Dansk Kunstherråds hjemmeside kan man også læse om datasamarbejdet *Kunstnere i tal*, der danner baggrund for kunstnerstatistikken, samt dykke ned i udgivelsen *Kunstnere i tal – om statistikken Kunstnere i Danmark*, som Dansk Kunstherråd offentliggjorde i marts 2024.

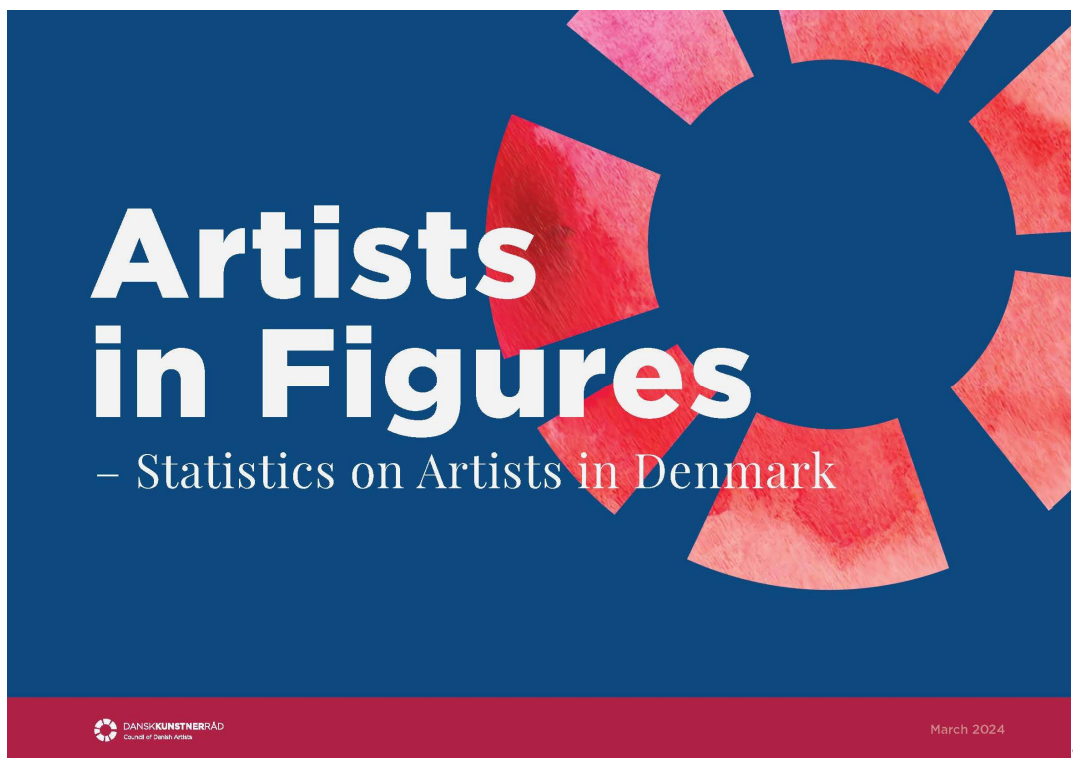
Engelsk oversættelse af Dansk Kunstherråds udgivelse om kunstnerstatistik

Mange kunstnere arbejder internationalt på tværs af grænser, og der er meget at hente ved at dele viden på tværs af lande. Derfor er Dansk Kunstherråd taknemmelig for, at Det Danske

Kulturinstitut har ønsket at bidrage til at oversætte udgivelsen *Kunstnere i tal – om statistikken kunstnere i Danmark* til engelsk.

Den engelske udgave har titlen *Artists in Figures – Statistics on Artists in Denmark* og blev offentliggjort på dansk-kunstnerraad.dk i august 2024.

Dansk Kunstnerråd ønsker på denne måde at bidrage til, at viden om danske kunstneres økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige forhold deles internationalt - og at kunstnerstatistikken også bliver tilgængelig for ikke-dansk-talende, der er interesserede i at vide mere om danske kunstneres vilkår.

Nyt dataprojekt om kunstneres rettighedsmidler

Dansk Kunstnerråd ønsker fortsat at bidrage til at skabe og formidle ny, databaseret viden om kunstneres arbejdsliv. I december 2024 har Dansk Kunstnerråd derfor igangsat dataprojektet *Kunstneres rettighedsmidler i tal*.

Ved hjælp af en række særkørsler i kunstnerstatistikken vil der med det nye dataprojekt for første gang kunne tegnes et samlet billede af den betydning, rettighedsbetalinger har for kunstnerne på tværs af kunstområder. Dermed vil *Kunstneres rettighedsmidler i tal* udfylde et vigtigt hul i den eksisterende viden om kunstnernes arbejdsvilkår.

Kunstneres rettighedsmidler i tal ledes af Dansk Kunstnerråd i tæt dialog med Danmarks Statistik og en faglig følgegruppe med repræsentanter fra Kunstnerrådets medlemsorganisationer.

Projektet vil i efteråret 2025 blive udmøntet i en udgivelse, der dels vil præsentere de nye tal, dels vil sætte ansigter og stemmer på de kunstnerliv, tallene afspejler. Det sker i fokusinterviews med en række kunstnere fra Dansk Kunstnerråds medlemskreds.

I Dansk Kunstnerråd er vi overbeviste om, at databaseret viden om kunstnervilkår er nødvendig for at kunne skabe velfungerende kulturpolitikker. Vi håber derfor, at *Kunstneres rettighedsmidler i tal* vil blive brugt som grundlag for at fremme politik, der værner om kunstneres ophavsret og styrker det danske rettighedssystem. Det er særligt nødvendigt i en tid, hvor AI-tjenester, streamingøkonomi og globale techvirksomheder er i fuld gang med at forandre den økonomiske infrastruktur i kulturbranchen.

RettighedsAlliancens Maria Fredslund holdt oplæg om AIs betydning for de kreative brancher hos Dansk Kunstnerråd i 2024. Foto: DKR.

Kunstneres ophavsret i en digital virkelighed

Rettighedsbetaling er fx de penge, som tv- og radiostationer, streamingtjenester, undervisningsinstitutioner, tv-distributører og virksomheder betaler for at bruge musik, film, tv, litteratur, billedkunst eller andet indhold, skabt af kunstnere og kulturarbejdere.

Disse betalinger er afgørende, både for at den enkelte kunstner kan opretholde sit kunstneriske virke, og for at der løbende bliver skabt ny kunst og kultur herhjemme.

At værne om kunstneres ophavsret i en digital virkelighed har derfor været omdrejningspunkt for flere af de sager, Dansk Kunstnerråd har engageret sig i det seneste år. Den mest omtalte af sagerne var rettighedskonflikten med streamingtjenesten YouSee, der brød ud i foråret 2024 og har stor betydning for en væsentlig del af kunstnerne i Dansk Kunstnerråds medlemskreds, bl.a. filminstruktører, skuespillere, artister og musikere.

I debatindlæg og kommentarer bakkede Dansk Kunstnerråd op om rettighedsorganisationers store kollektive indsats i at få løftet sagen politisk. Og pegede på, at tusinder af kunstnere og kulturskabere står til at miste det økonomiske grundlag for at kunne fortsætte i deres brancher, hvis YouSees krav om at nedsætte betalingen til rettighedshaverne med 70% føres ud i livet.

I november 2024 lykkedes det rettighedshavernes organisationer at indgå midlertidige aftaler, men tvisten med YouSee er stadig uløst og fortsætter i den kommende tid ved de retslige instanser. For Dansk Kunstnerråd viser hele forløbet tydeligt, hvor vigtigt det er, at vi står sammen på tværs af kulturbranchen om at beskytte kunstneres og kulturskaberes ophavsret.

En anden vigtig sag om betaling for brug af kunstneres ophavsret, som Dansk Kunstnerråd har været engageret i i perioden, er et fælles opråb til de danske politikere, som RettighedsAlliancen tog initiativ til i foråret 2025.

I et brev til digitaliseringsministeren, kulturministeren og erhvervsministeren, som Dansk Kunstnerråd var medunderskriver af, opfordrede vi politikerne til at kræve handling af EU-lovgiverne nu, så regulering af AI-tjenesters brug af rettighedsbeskyttede værker kan få reel effekt.

Det skal være muligt at se, hvilke værker, AI-modeller anvender i træningen af kunstig intelligens, hvor værkerne stammer fra, og under hvilke betingelser de bruges. Uden lovkrav til AI-tjenesterne om en sådan gennemsigtighed bliver kunstneres ophavsrettigheder blot tomme ord.

Mere info om YouSee-konflikten og RettighedsAlliancens AI-opråb på dansk-kunstnerraad.dk

Dansk Kunstnerråd og Fair Practice Kultur

Dansk Kunstnerråd har i det forløbne år styrket samarbejdet med initiativtagerne til projektet Fair Practice Kultur. Samarbejdet er foreløbigt udmøntet i en fælles konferencehøring i København i december 2024 med over 130 deltagere og oplægsholdere fra ind- og udland.

Fair Practice Kultur tager afsæt i hollandske erfaringer med at formulere og implementere et Fair Practice-kodeks i kulturbranchen. Kodekset har skabt en fælles, forpligtende standard for bæredygtige arbejdsvilkår i kulturbranchen i Holland.

De danske initiativtagere bag Fair Practice Kultur arbejder med at udvikle en dansk udgave af det hollandske kodeks i tæt dialog med kunstnere, kulturarbejdere og institutioner på tværs af kulturlivet herhjemme. Projektet adresserer bl.a. behovet for at sikre ordentlige arbejdsvilkår for kunstnere, herunder fair betaling og fx barselsordninger for kunstnere og kulturarbejdere.

Desuden adresserer projektet, at gode arbejdsvilkår for kunstnere ikke kun handler om økonomi, men også om fx at sikre psykisk, fysisk og socialt bæredygtige arbejdsliv i kulturbranchen. Samtidig peger projektet på kulturlivets ansvar for at skabe transparens i forhold til fx diversitet og ligestilling.

I Dansk Kunstnerråds optik er et sådant helhedsorienteret og tværgående greb centralt i arbejdet med at forbedre vilkårene for at skabe kunst og kultur herhjemme. Derfor er samarbejdet med Fair Practice Kultur, som fortsætter i den kommende tid, en vigtig prioritering for Dansk Kunstnerråd.

Mere om Fair Practice Kultur og konferencehøringen 2024 på dansk-kunstnerraad.dk

*En skov af hænder rejste i salen, da spørgsmålet "hvor mange her har prøvet at arbejde gratis?" blev stillet fra podiet.
Foto: Sine Nielsen.*

Dansk Kunstnerråd på Kulturmødet 2024

Kunstnerliv var titlen på et af de seks temaspor, der dannede rammen for samtaleprogrammet på Kulturmødet 2024. Det er første gang, Kulturmødet har haft selvstændigt fokus på kunstneres livs- og arbejdsvilkår.

Dansk Kunstnerråd repræsentanter deltog i flere paneler på Kulturmødet, bl.a. netværkssamtalen 'Fælles løsninger på kulturbranchens trivselsudfordringer' og 'Kulturhusenes drømme'. Desuden havde Kunstnerrådet foretræde for Folketingets Kulturudvalg.

Endelig præsenterede Dansk Kunstnerråd i samarbejde med KUFA – Kunstnernes Fagforening live-værket *Danmark er en kulturnation* af billedkunstner Mette Riese.

Dansk Kunstnerråds repræsentanter, blandt andre Lisbeth Tolstrup (nederst tv), på Kulturmødet 2024. Samt kunstner Mette Riese (øverst th), der i samarbejde med Dansk Kunstnerråd og KUFA – Kunstnernes Fagforening, præsenterede et liveværk på Kulturmødet. Foto: DKR.

Netværksarbejde og dialog

Dansk Kunstnerråd arbejder for at styrke det brede, tværfaglige samarbejde på tværs af kunstområder og er derfor i løbende dialog med en lang række aktører i og udenfor kulturbranchen.

I 2024-25 har Dansk Kunstnerråd bl.a. haft dialogmøder med repræsentanter fra Dansk Kulturliv, Kulturens Analyseinstitut, Danmarks Statistik, Copydan Verdens TV, Københavns Kommune, Fair Practice Kultur m.fl.

Dansk Kunstnerråd mødes desuden løbende med repræsentanter fra Kunstnerrådets p.t. 23 medlemsorganisationer for at drøfte aktuelle sager og samarbejder.

Dansk Kunstnerråd på Koda-høring om barsel for kunstnere

Så længe arbejdsvilkårene for kunstnere generelt – og for kvindelige kunstnere specifikt – er så prekære, som de er, vil der desværre være kunstnere, der spørger sig selv: Har jeg råd til at få børn, eller er det for stor en hindring for min karriere?

Sådan lød det fra Dansk Kunstnerråds forperson Søren Bang Jensen i et oplæg ved lanceringen af den nye analyse *Barsel i musikbranchen*, udarbejdet af Tænketanken EQUALIS i samarbejde med Koda, Dansk Artist Forbund og Dansk Musiker Forbund.

Den nye analyse om barsel i musikbranchen blev lanceret ved debatarrangementet *Kan kunstnere gå på barsel?* hos Altinget d. 3. april 2025. Ved lanceringen medvirkede desuden beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen (S), Morten Skov Christiansen, formand i Fagbevægelsens Hovedorganisation, Jacob Holbraad, adm. direktør i Dansk Arbejdsgiverforening. Samt Loui Törnqvist, forperson i Koda, Gine Kampman, direktør i Tænk tanken EQUALIS, Sara Indrio, forperson i Dansk Artist Forbund og Thomas Sandberg, forperson i Dansk Musiker Forbund.

Mere om den nye analyse og om Søren Bang Jensens oplæg på dansk-kunstnerraad.dk

Dansk Kunstnerråds forperson Søren Bang Jensen (yderst th) på Kodas arrangement "Kan kunstnere gå på barsel?"
Foto: Marie Louise Rechartt/Koda.

Kunstnernes Beskatning 2025

Siden 2002 har Dansk Kunstnerråd hvert år udgivet *Kunstnernes Beskatning*. Det er en kommenteret skattevejledning med afgørelser og eksempler fra praksis.

Kunstnernes Beskatning 2025 holdes opdateret af skatteadvokat Peter Hansen i samarbejde med Dansk Kunstnerråds skatteudvalg og kan downloades på Dansk Kunstnerråds hjemmeside. Den deles også på Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationers egne platforme.

Ved udgivelsen af skattehæftet på Dansk Kunstnerråds hjemmeside har vi i 2025 tilføjet en pop-up-survey for at undersøge, hvilke målgrupper skattehæftet bruges af: kunstnere, ansatte i kunstnerorganisationer, ansatte i Skat, revisorer eller andre. Ved på denne måde at indsamle viden om skattehæftets brugere kan Dansk Kunstnerråds skatteudvalg målrette vejledningen bedst muligt.

Ny vidensbank om kunstnervilkår hos Dansk Kunstnerråd

I 2024 har Dansk Kunstnerråd lanceret en vidensbank om kunstnervilkår og kulturbranchens udvikling.

Vidensbanken, der kan tilgås på dansk-kunstnerraad.dk, opdateres løbende og formidler et udvalg af forskning, rapporter og undersøgelser fra bl.a. Dansk Kunstnerråds medlemsorganisationer, søsterorganisationer i udlandet, hjemlige og internationale forskningsmiljøer og kulturmyndigheder.

Vidensbanken er emneopdelt i fem overordnede kunstområder, samt i to områder for tværkunstneriske undersøgelser fra dels Danmark, dels udlandet.

P.t. rummer vidensbanken bl.a. rapporter om billedkunstneres økonomi, mistrivsel blandt musikere, ulighed mellem mandlige og kvindelige skuespillere, analyser af nordisk kulturpolitik og af sammenhæng mellem kunst og demokrati, og en stor engelsk udredning om arbejdsvilkår for kunstnere med handicap.

Ambitionen er at bidrage til at synliggøre noget af al den vigtige, nye viden om kunstnervilkår og kulturbranchernes udviklingsarbejde, der produceres i mange forskellige fora, og samle det let tilgængeligt på ét sted.

Denne nye formidlingsopgave ligger fint i tråd med Dansk Kunstnerråds tværgående og samlende rolle i dansk kulturliv. Nyt om tilføjelser i vidensbanken bringes løbende i Dansk Kunstnerråds nyhedsmail, som udsendes fire gange årligt.

Dansk Kunstnerråd i medierne

Kunstnerrådets forperson Søren Bang Jensen har i den forgangne periode haft flere debatindlæg i medierne og medvirket i artikler om Dansk Kunstnerråds arbejde:

- "Dansk Kunstnerråds nye forperson øjner et kæmpe potentiale". Kulturmonitor, maj 2024
- "Dansk Kunstnerråds nye forperson: Husk kunstnerne, når kulturlivet analyseres". Kulturmonitor juni 2024
- "Dansk Kunstnerråd og Pen: Fribyer for kunstnere på flugt skal kunne søge et årligt tilskud ved Kulturministeriet". Altinget.dk september 2024 (med Anne-Mette Wehmüller og PENs Mille Rode)
- "Tunge stemmer i kulturlivet ønsker fælles "svanemærke" for rimelige arbejdsforhold". Altinget.dk, november 2024
- "Mandlige kunstnere tjener mere end kvindelige". Kristeligt Dagblad december 2024
- "Trump, Musk og Zuckerberg udfordrer demokratiet. Danmark bør opruste kulturelt som et modsvar". Politiken, januar 2025
- "Dansk Kunstnerråd: Den vigtigste magtfaktor i kulturlivet er ikke netværk". Altinget.dk, februar 2025

Dansk Kunstnerråds forperson har også løbende udtalt sig om aktuelle politiske sager, der har indflydelse på kunstneres arbejdsvilkår på tværs af kunstområderne. Fx:

- "Kulturmoms vil være et hårdt slag mod kunstnerne". Dansk-kunstherraad.dk november 2024
- Kulturen bør styrkes, ikke sløjfes i sundhedsreformen. Dansk-kunstherraad.dk oktober 2024

Dansk Kunstherråds kommunikation

De seneste to år har Dansk Kunstherråd opprioriteret rådets eksterne kommunikation. Denne udvikling har Dansk Kunstherråd ønsket at fortsætte, og derfor er journalist Miriam Katz, der hidtil har løst kommunikationsopgaver for Dansk Kunstherråd på freelancebasis, fra januar 2025 ansat i en deltidsstilling som kommunikationsmedarbejder på 10 t/ugen.

På den måde kan Dansk Kunstherråds eksterne kommunikation fortsat udvikles, også på et mere overordnet strategisk plan, i tæt dialog med forperson, bestyrelse og sekretariatskoordinator. Opprioriteringen af Kunstherrådets kommunikation har bl.a. ført til:

- Styrket sammenhæng i Kunstherrådets kommunikation på hjemmeside, sociale medier, i nyhedsbrev, udgivelser og pressearbejde
- Grundig oprydning og opdatering af hjemmesiden med fokus på både indhold og funktionalitet
- Løbende produktion af nyheder til hjemmesiden og deling af disse på Dansk Kunstherråds sociale medier
- Professionalisering af Dansk Kunstherråds nyhedsmail, der udsendes fire gange årligt

I flere tilfælde har journalister på landsdækkende medier samlet Dansk Kunstherråds webnyheder op fra sociale medier. På den måde har opprioriteringen af kommunikationen styrket Dansk Kunstherråds synlighed både i og udenfor kunst- kulturlivet.

Kunstnerne samlende stemme i den offentlige samtale

Kunstherrådets kommunikation 2024-25 er drevet af et ønske om at bidrage tydeligt, troværdigt og med et klart kunstnerperspektiv til den offentlige samtale om de rammer, kunsten og kulturen skabes indenfor herhjemme.

Gode arbejdsvilkår for kunstnere og kulturskabere er en forudsætning for et rigt kunst- og kulturliv i Danmark. Og i Dansk Kunstherråds kommunikation peger vi på, at et velfungerende kunst- og kulturliv ikke kun er vigtigt for kunstnerne, men for hele samfundet:

Vi ved fra forskningen, at jo bedre mulighederne er for at skabe, opleve og deltage i kunst og kultur, desto stærkere bliver vores demokratiske fællesskaber. I en tid præget af krig og kriser, bliver det endnu tydeligere, hvor vigtigt det er at have et stærkt kunst- og kulturliv.

Organisationsudvikling og reorganisering af Dansk Kunstherråds sekretariat

Dansk Kunstherråds bestyrelse besluttede i 2024 at omstrukturere sekretariatet for at frigøre ressourcer til projekter, der kan skabe mere værdi for medlemsorganisationerne.

Hidtil har Dansk Kunstherråds sekretariat bestået af en sekretariatschef på fuld tid. I forbindelse med omstrukturen er denne stilling blevet nedlagt, og der er i stedet oprettet to nye deltidsstillinger på henholdsvis 18 og 10 timer ugentligt.

Det betyder, at Dansk Kunstnerråd har sagt farvel til tidligere sekretariatschef Anne-Mette Wehmuller, der forlader Kunstnerrådet efter 8 års ansættelse i organisationen. Fra januar 2025 består Dansk Kunstnerråds sekretariat således af:

Sekretariatskoordinator Jo Hermann, cand.mag., forfatter og redaktør. Hun har fagpolitisk erfaring både som tidligere formand for Dansk Forfatterforening og som vikarierende sekretariatschef samme sted.

Kommunikationsansvarlig Miriam Katz, journalist. Hun har tidligere løst kommunikationsopgaver på freelancebasis for Dansk Kunstnerråd og har bl.a. erfaring som kommunikationsansvarlig og fagbladsredaktør i Billedkunstnernes Forbund.

Derudover varetages regnskab og økonomistyring på timebasis af Søren Rasmussen, til daglig administrerende direktør i KUFA - Kunstnernes Fagforening.

Dansk Kunstnerråds bestyrelse 2024 – 2025

På Dansk Kunstnerråds årsmøde den 15. maj 2024 valgtes Søren Bang Jensen til ny forperson. Han afløste Nis Rømer, der gav ledelsesstafetten videre efter to år på posten.

Søren Bang Jensen er uddannet skuespiller og har erfaring fra bestyrelsesarbejde i både Dansk Skuespillerforbund og Dansk Kunstnerråd. Til ny næstforperson valgtes Signe Klejs, billedkunstner og forperson i KUFA – Kunstnernes Fagforening.

Sammensætningen af Dansk Kunstnerråds bestyrelse (maj 2024 - maj 2025) samt de kunstorganisationer, de er indstillet fra, ses nedenfor.

Årsberetningen er til godkendelse ved Dansk Kunstnerråds årsmøde maj 2025.